

Nr 858

Av herrar Fröding och Onsjö, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 161, med förslag till lag om byggnadsminnen.

Kungl. Maj:t har i proposition nr 161 framlagt förslag till lag om byggnadsminnen. Den föreslagna lagen torde fylla ett klart behov. För dess erforderliga effektivitet erfordras dock, att tillräckliga medel ställes till den beslutande myndighetens (riksantikvariens) förfogande.

De i lagförslaget upptagna bestämmelserna synes i stort sett väl avvägda. Dess ersättningsbestämmelser ger dock anledning till vissa erinringar. Sagda bestämmelser, som upptagits i 5 §, medger sålunda ersättningsrätt för ägaren allenast för det fall att meddelade skyddsföreskrifter medför sådan inskränkning i rätten att nyttja byggnad eller område, att ägaren kan förfoga däröver allenast på sätt som står i uppenbart missförhållande till dess tidigare värde. Motsvarande ersättningsrätt tillerkännes även innehavare av nyttjanderätt eller annan särskild rätt till fastigheten, som upplåtits innan föreskrifterna meddelades. Fastighetens ägare samt övriga i 5 § upptagna jämställda rättsinnehavare kan emellertid genom skyddsföreskrifter åsamkas ekonomiskt avbräck inte blott genom inskränkning i nyttjanderätten utan även genom av skyddsföreskrifterna föranledda fördyringar vid fastighetens ombyggnad, reparation eller underhåll. Även sådana fördyringar bör — i vart fall när de är av betydelse — ersättas av allmänna medel. Att byggnadsminnesutredningen icke stått främmande för att jämväl sådana fördyringar skulle kunna bli föremål för viss gottgörelse, framgår f. ö. av det i propositionen (bl. a. överst å s. 20) refererade förslaget att ett anslag på 500 000 kronor borde uppföras på riksstaten för bl. a. bidrag till restaurering och underhållsarbeten å byggnadsminnen. Enligt vår mening bör emellertid rätten till ersättning i förevarande hänseende bli direkt lagfäst.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte antaga det till proposition nr 161 fogade förslaget till lag om byggnadsminnen med den ändringen att 5 § erhåller följande lydelse.

5 §.

Medföra skyddsföreskrifter — — — föreskrifterna meddelades.

Därest till följd av skyddsföreskrifter kostnaden för byggnads ombyggnad, reparation eller underhåll kan beräknas komma att undergå en ökning av betydelse, är ägaren samt annan med första stycket avsedd rättsinne-

havare berättigad till ersättning av kronan jämväl för sådan merkostnad.

Ersättning, varom i första och andra stycket sägs, må om så finnes lämpligt bestämmas att utgå med visst årligt belopp med rätt för sakägaren eller kronan att erhålla omprövning vid ändrade förhållanden.

Stockholm den 18 oktober 1960

Nils G. Fröding

J. Onsjö